

ZAZACA

21 Şubat Anadil Günü

Bir coğrafyada ne kadar çok kelebek türü varsa, orada o kadar çok dil konuşuluyordur” ... Bu sözü söyleyenin adını hatırlamıyorum, ama ne zaman ki özgürlüğü bir şekilde sekteye uğrayan dillerden bahsedilse bu söz aklıma gelir. Benim doğduğum coğrafya çok dilli, çok inançlı, çok kültürlü bir yerdi. Doğduğum yer Dersim’di. Dersim bir bahçeydi, Zazaca, Kürtçe, Ermenice, Türkçe bu bahçenin kelebekleriydi. Biz bu bahçede büyüdük....

Sinan USARR

İstanbul - BİA Haber Merkezi

21 Şubat 2012

Dedelerimiz Zazaca için “Dilimiz Hızır’ın dilidir” derlerdi. Öyle görünüyor ki dilimiz öldüğünde Hızır da, biz de sahipsiz kalacağız... Zazaca bugün büyük bir dardadır. Çünkü halkımız artık eskisi gibi dilimizi konuşmuyor. Bundan 20-30 yıl öncesine kadar kendi coğrafyamızda hep Zazaca konuşurduk. Ya şimdi? Şimdi de dilimizi konuşanlar parmakla gösterilmekteler. Herkes geçim derdinde, evine ekmek götürme derdinde. Gerçi onların da hakkı var. İnsanımız hiç gün yüzü görmedi. Onun içindir ki asimilasyondan çok otoasimilasyon yaşanmakta. Yani, bizler artık kendimiz dilimizi katletmekteyiz.

Derler ki; dilimizin bize ne hayrı var? Karnımızı mı doyuracak? Bırakın, kaybolacaksa olsun! Dedelerimizin sesi varsın boğulsun. Varsın ninelerimizin-dedelerimizin çığlıkları yitip gitsin. Çocuklarımız dilimizi öğrenip Türkçelerini bozmasınlar. Öğrenmeyiversin çocuklarımız dilimizi, yitip gitsin dilimiz... İşte böyle kardeşlerim... Dilimizin hali-ahvali budur işte. Hiç kıymeti kalmamış, bu dünya üzerinde dilimizin. Herkes bir yandan itip kakmakta dilimizi. Torunlar, ninelerinin dilini bilememekte. Nineler ile torunları birbirleriyle anlaşamamakta artık.

Dil, büyük ebeveynler ile torunları arasında bir köprüdür. Yaşamın devamlılığıdır. Geçmiş ile gelecek arasındaki bu köprü yıkılmak üzeredir. Bu köprü yıkıldığı zaman, dünya renklerinden birini yitirecektir. Bir toplumun ılığı tarihin karanlık sayfalarına gömölüp gidecektir.

Zazaca, doğup büyüdüğümüz coğrafyanın tılsımıydı, dağlarımızın anahtarıydı. Yaban melaikelerinin dilidiydi. Dilimiz, "Pepug" kuşunun dilidiydi. Dilimiz, dağlarımızın, ormanlarımızın, taşlarımızın, yılanların, kertenkelelerin, ufuktan doğan güneşin, köylünün alın terinin, sarı başaklı tarlaların dilidiydi.

Her dil güzeldir. Her dil mübarektir. Her dil bir toplumdur, bir millettir. Her dil, tarihe not düşen bir şahittir. Her dil geçmişten gelen sestir. Her dil bir ruhtur, bir candır. Her dil, bu dünya üzerinde; yeryüzü bahçesinde hoş bir sedadır. Her dil bir insandır. Her dil bir ırmaktır. Dil bir ülkedir, bir candır, bir tarihtir, bir halktır. Dil farklılıktır. Dil kimliktir. Biz dilimizle, dilimiz de bizimle vardır. Dilimize sahip çıkalım. Dilimiz ölmesin. Dilimize yazıktır, günahıtır. Dilimiz yokolduğunda ne olur, biz ne yaparız ?

Dilimiz öldüğünde;

Kimseler, "Ya tija homete, to ra kenu rica u minete..." demez.

Kimseler, "Şanê to xêr bo" demez.

Kimseler, " Ma be xêr di" demez.

Kimseler, " Elqajiye..." demez.

Kimseler, " Bıra heqa xo helal ke" demez.

Çocuklar, "Dayê, wayê, bıra, xalo, dedo..." demez.

Pepug kuşu, "pepo, keko... kam kişt, mı kişt..." demez.

Dilimiz öldüğünde; Dêrsım, Çolig, Xarpêt, Erzingan, Gımgım, Diyarbekir ölür. Masallarımız ölür. Kılamlarımız, ağıtlarımız ölür. Öldüğünde dilimiz, bir dünya ölecek! Yer ve gök artık bize karanlık olacak... Dilimiz öldüğünde, halkımızın izi yitip gidecek.

Dillerimize mezar kazmayın... Kelebekler sürgün edilmesin, bahçelerimiz viran olmasın! Bu dil ölmesin, diller ölmesin... Artık lütfen kulaklarınızı açın ve dillerimizin çığığını duyun...!